

Rozkład materiału nauczania z dwustopniowym planem wynikowym

Lp.	Temat, cele główne, założenia / tytuł pracy plastycznej	npp ¹	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
						Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
Różne tematy w sztuce							
1.	Różne tematy w sztuce. Oglądamy dzieła sztuki w albumach. Znajdujemy dzieła o określonych tematach. Konkurs drużynowy	2.1 3.1 3.2	– portret – pejzaż – martwa natura – scena zbiorowa, scena rodzajowa – malarstwo historyczne – malarstwo batalistyczne – malarstwo sakralne (religijne) – malarstwo mitologiczne – animalistyka sztuka przedstawiająca – sztuka abstrakcyjna – sztafaż	– podręcznik: 1.–2. <i>Różne tematy w sztuce</i> , s. 6–10 – reprodukcje dzieł malarskich z całego podręcznika – wybrane reprodukcje malarstwa z CD-ROM-u	– pogadanka – praca z tekstem – prezentacja reprodukcji – ćwiczenia – rozmowa nauczająca – ćwiczenie plastyczne: szkice rysunkowe znanych obrazów – prezentacja ćwiczeń i prac plastycznych (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)	– orientacyjne określanie niektórych tematów dzieł malarskich (portret, pejzaż, martwa natura) – opisywanie niektórych elementów oglądanych dzieł, orientacyjne określanie tematu – tworzenie uproszczonych szkiców inspirowanych znanymi obrazami	– dokładne określanie, omawianie tematów malarskich (portret, pejzaż, martwa natura, scena rodzajowa, malarstwo historyczne, religijne, mitologiczne, abstrakcyjne) – opisywanie, omawianie istotnych elementów oglądanych dzieł (prosty opis kompozycji, kolorystyki, gamy, akcentów), dokładne określanie tematu obrazów – tworzenie ciekawych pod względem plastycznym szkiców rysunkowych, inspirowanych znanymi obrazami

¹ Numery treści nauczania w podstawie programowej.

Tajemnice barw

2.	Przypomnienie wiadomości o barwie. Kolory znanych obrazów. Zmieniamy barwy znanych dzieł w naszych pracach	2.1 3.1 3.2	– barwy podstawowe, barwy pochodne – barwy ciepłe, barwy zimne – wąska gama barw ciepłych – wąska gama barw chłodnych – szeroka gama barw – tonacja – akcent kolorystyczny	– podręcznik: 3. <i>Przypomnienie wiadomości o barwie, s. 12–14</i> – reprodukcje malarstwa z CD-ROM-u o zróżnicowanej kolorystyce	– ćwiczenie plastyczne – praca z tekstem – pogadanka – prezentacja reprodukcji – rozmowa nauczająca – ćwiczenie plastyczne: malarska lub rysunkowa interpretacja znanego obrazu – prezentacja prac uczniów (praca indywidualna lub grupowa, zbiorowa)	– określanie cech, rozpoznawanie barw podstawowych i pochodnych, temperatury barw, orientacyjna znajomość gam barwnych – opisywanie niektórych barw i gam barwnych znanych dzieł – tworzenie uproszczonej interpretacji kolorystycznej znanego obrazu lub jego fragmentu	– określanie cech, omawianie barw podstawowych, pochodnych, rozróżnianie barw ciepłych i zimnych, porównywanie temperatury barw, dobra znajomość gam barwnych, określanie tonacji i akcentów kolorystycznych w dziełach – opisywanie barw w znanych obrazach, ich gam kolorystycznych, tonacji i akcentów – tworzenie oryginalnej interpretacji kolorystycznej znanego obrazu lub jego fragmentu, we właściwych proporcjach, dobrze rozplanowanego, w którym zastosowane są zróżnicowane linie i kształty
3.	Barwy dopełniające i zjawisko powidoku. / „Dwukolorowy pejzaż	2.1 3.2	– barwy podstawowe – barwy	– podręcznik: 4. <i>Barwy dopełniające i zjawisko powidoku, s. 15–18</i>	– pogadanka – praca z tekstem – prezentacja	– znajomość różnych rodzajów barw – znajomość par barw	– znajomość różnych rodzajów barw, określanie ich cech

	w barwach dopełniających – odbicie w wodzie” lub „Portret tajemniczej osoby”		<p>poходne</p> <ul style="list-style-type: none"> – barwy dopełniające – zjawisko powidoku 	<ul style="list-style-type: none"> – reprodukcje dzieł malarskich z CD-ROM-u, w których są barwy podstawowe, pochodne, dopełniające 	<p>reprodukcji</p> <ul style="list-style-type: none"> – ćwiczenie – rozmowa nauczająca – ćwiczenie plastyczne: praca malarska plakatówką lub pastelami albo wycinanka w barwach dopełniających – prezentacja ćwiczeń i omówienie prac uczniów (praca indywidualna, zbiorowa) 	<p>dopełniających i zjawiska powidoku, wykonywanie doświadczenia związanego z powidokiem</p> <ul style="list-style-type: none"> – tworzenie uproszczonej kompozycji w barwach dopełniających 	<ul style="list-style-type: none"> – znajomość par barw dopełniających, wyjaśnianie, dlaczego je tak nazywamy, znajomość zjawiska powidoku, wykonywanie doświadczeń, w których poznajemy to zjawisko, wyciąganie wniosków z doświadczenia – wskazywanie barw dopełniających w dziełach malarskich – tworzenie oryginalnej kompozycji w barwach dopełniających
4.	Barwy czyste i złamane. Pojedynek barw dopełniających./ „Motyl na ziemi i skałach” lub „Ślimak na kwiatach	2.1 3.2	<ul style="list-style-type: none"> – barwy podstawowe – barwy pochodne – barwy dopełniające – barwy czyste – barwy złamane 	<ul style="list-style-type: none"> – podręcznik: 5. <i>Barwy czyste i złamane</i>, s. 19–21 – reprodukcje dzieł malarskich z CD-ROM-u, w których są barwy podstawowe pochodne czyste i złamane – model koła barw 	<ul style="list-style-type: none"> – pogadanka – ćwiczenie – prezentacja reprodukcji – praca z tekstem – rozmowa nauczająca – ćwiczenie plastyczne: kolaż z samodzielnego malowanego papieru – prezentacja prac uczniów 	<ul style="list-style-type: none"> – znajomość koła barw, rozróżnianie barw czystych i złamanych, znajomość sposobu tworzenia barw złamanych poprzez mieszanie barw czystych – wyodrębnianie niektórych rodzajów barw w wybranych obrazach 	<ul style="list-style-type: none"> – dobra znajomość koła barw, określanie grup, rodzajów kolorów zawartych w kole barw i sposobu tworzenia barw złamanych spoza koła barw, umiejętność celowego łączenia, mieszania barw w celu uzyskania barw pochodnych i złamanych

					(praca indywidualna, zbiorowa)	<ul style="list-style-type: none"> – tworzenie prostej kompozycji, w której zastosowane są barwy czyste i złamane – wykorzystywanie techniki kolażu w pracy plastycznej 	<ul style="list-style-type: none"> – określanie barw, kolorystyki obrazów (wskazywanie barw czystych, złamanych, podstawowych i pochodnych, ciepłych i zimnych) – tworzenie oryginalnej kompozycji, w której w celowy, przemyślany sposób zastosowane są barwy czyste i złamane – przemyślane posługiwanie się możliwościami, jakie daje technika kolażu
5.	Zimne grzeje, a gorące chłodzi, czyli o względności barw. Utrwalenie wiadomości o barwie. / „Parasole, które chłodzą na plaży”, „Parasole, które ogrzewają w deszczu” lub „Ciepło lub zimno w tej samej kurtce”	2.1 3.2	<ul style="list-style-type: none"> – barwy podstawowe – barwy pochodne – barwy czyste – barwy złamane – barwy dopełniające, – zjawisko powidoku – barwy ciepłe i zimne, temperatura 	<ul style="list-style-type: none"> – podręcznik: 6. <i>O względności barw</i>, s. 22–24 – wybrane reprodukcje z CD-ROM-u ilustrujące względność barw 	<ul style="list-style-type: none"> – pogadanka – praca z tekstem – prezentacja reprodukcji – rozmowa nauczająca – ćwiczenie plastyczne: kompozycja pastelami suchymi lub kredkami ołówkowymi uzupełniona kolażem z papieru 	<ul style="list-style-type: none"> – określanie temperatury barw, porównywanie barw ciepłych i zimnych, – określanie względności odbioru temperatury barwy w zależności od temperatury barw sąsiednich – zauważanie względności barw w niektórych obrazach – orientacyjne 	<ul style="list-style-type: none"> – określanie temperatury barw, porównywanie temperatury barw ciepłych i zimnych, porównywanie temperatury kilku barw ciepłych i zimnych między sobą – określanie względności odbioru temperatury barwy w zależności od temperatury barw

			barw, względność barw		kolorowego – prezentacja prac uczniów (praca indywidualna, zbiorowa)	zastosowanie zasady względności barw w prostej kompozycji plastycznej na zadany temat – łączenie elementów kilkule technik w wykonywanej pracy plastycznej	otaczających, rozpoznawanie zmiany temperatury barwy pod wpływem barw otaczających w obrazach i własnych pracach plastycznych, zauważanie związku względności barw z nastrojem kompozycji – przemyślane stosowanie zasady względności w różnych, samodzielnie tworzonych kompozycjach na zadany temat – celowe posługiwanie się kilkoma technikami plastycznymi i łączenie ich w tworzonej kompozycji
O sztuce komponowania							
6.	Przypomnienie wiadomości o kompozycji. Różne rodzaje kompozycji z tych samych przedmiotów. / „Ściana w pokoju”	2.2 3.1 3.2	– kompozycja – zasada równowagi, ciężar plam barwnych, walor barwy – symetria, kompozycja symetryczna	– podręcznik: 7. <i>Przypomnienie wiadomości o kompozycji,</i> s. 26–28 – reprodukcje dzieł z CD- ROM-u, w których spełniona jest zasada równowagi, widoczna symetria i rytm w	– pogadanka – praca z tekstem – ćwiczenie – rozmowa nauczająca – prezentacja reprodukcji – ćwiczenie plastyczne:	– znajomość cech kompozycji spełniającej zasadę równowagi, kompozycji symetrycznej i rytmicznej – rozpoznawanie w znanych dziełach	– dobra znajomość cech kompozycji spełniającej zasadę równowagi (znajomość barw lekkich i ciężkich, sposobów uzyskiwania równowagi),

			<p>– rytm, kompozycja rytmiczna</p>	<p>kompozycji</p>	<p>wycinanka z papieru kolorowego uzupełniona rysunkiem flamastrami – prezentacja i omówienie prac (praca indywidualna, zbiorowa)</p>	<p>sztuki niektórych kompozycji spełniających zasadę równowagi, symetrycznych, rytmicznych – tworzenia prostych kompozycji ze zbliżonych elementów, spełniających zasadę równowagi, symetrycznych, rytmicznych – posługiwanie się techniką wycinanki w pracy plastycznej</p>	<p>kompozycji symetrycznej (zachowywania podobieństwa elementów wokół osi symetrii), rytmicznej (różnorodności sposobu powtarzania się podobnych elementów w kompozycji) – rozpoznawanie różnych układów kompozycyjnych spełniających zasadę równowagi, symetrycznych i rytmicznych w wielu znanych dziełach sztuki – tworzenie ciekawej, zróżnicowanej kompozycji złożonej ze zbliżonych elementów, spełniającej zasadę równowagi, symetrycznej, rytmicznej – sprawne posługiwanie się techniką wycinanki, wykorzystywanie</p>
--	--	--	---	-------------------	---	--	---

							różnych możliwości tej techniki
7	Kompozycja otwarta i zamknięta. O różnych sposobach tworzenia kompozycji otwartej i zamkniętej / „Rozsypane owoce i warzywa”, „Kosz z owocami i warzywami” lub „Wielkie drzewo i oaza na pustyni”	2.1 3.1 3.2	– kompozycja, komponować, skomponować – kompozycja otwarta – kompozycja zamknięta	– podręcznik: 8. <i>Kompozycja otwarta i zamknięta</i> , s. 29–30 – wybrane reprodukcje z CD-ROM-u przedstawiające przykłady kompozycji otwartej lub zamkniętej – wybrany materiał na tło i drobne eksponaty do ułożenia martwej natury – naklejki do podpisywania eksponatów	– pogadanka – rozmowa nauczająca – praca z tekstem – prezentacja reprodukcji – ćwiczenie plastyczne: kompozycja malarska akwarelami z konturem wykonanym pastelami olejnymi lub świecą – prezentacja prac uczniów (praca indywidualna, zbiorowa)	– znajomość cech kompozycji otwartej i zamkniętej – rozpoznawanie kompozycji otwartej i zamkniętej w niektórych dziełach malarskich – tworzenie, układanie prostej kompozycji otwartej i zamkniętej ze wskazanych elementów – komponowanie prostych prac plastycznych: kompozycji otwartej i zamkniętej – posługiwanie się techniką akwareli uzupełnionej rysunkiem pastelami olejnymi	– dobra znajomość cech kompozycji otwartej i zamkniętej – rozpoznawanie różnorodnych kompozycji otwartych i zamkniętych w wielu dziełach malarskich – samodzielne tworzenie, układanie ciekawej i oryginalnej kompozycji otwartej i zamkniętej ze wskazanych elementów – komponowanie prac ciekawych pod względem plastycznym: kompozycji otwartej i zamkniętej – wykorzystywanie różnych możliwości techniki akwareli podczas wykonywania pracy, uzupełnianie jej elementami narysowanymi pastelami olejnymi
8.	Bezruch i ruch, czyli statyka i dynamika. /	2.1 3.1	– kompozycja, komponować	– podręcznik: 9. <i>Bezruch i ruch, czyli statyka i</i>	– pogadanka – rozmowa	– określanie cech kompozycji statycznej	– dokładne określanie cech kompozycji

	„Dyskoteka, taniec. Stojące osoby, czyli ci, którzy nie chcą tańczyć” lub „Zawody sportowe i widownia”	3.2	skomponować – kompozycja statyczna – kompozycja dynamiczna	<i>dynamika</i> , s. 31–34 – reprodukcje dzieł malarskich z CD-ROM-u przedstawiających kompozycję statyczną i dynamiczną, obrazów przedstawiających taniec i ruch, sportowców – drewniany manekin – serpentyna, wstążka	nauczająca – praca z tekstem – prezentacja reprodukcji – ćwiczenie plastyczne: kompozycja malarska akwarelą, kredkami akwarelowymi lub pastelami olejnymi z konturem wykonanym cienkopisem – prezentacja prac uczniów (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)	i dynamicznej oraz niektórych sposobów przedstawiania bezruchu i ruchu na obrazie – określanie niektórych cech statyki i dynamiki w wybranych dziełach – tworzenie dwóch prostych kompozycji malarskich akwarelami z konturem wykonanym cienkopisem, różniących się rodzajem kompozycji (statyczna i dynamiczna) – posługiwanie się techniką akwareli z konturem wykonanym cienkopisem	statycznej i dynamicznej oraz różnych sposobów, środków wyrazu artystycznego, stosowanych do przedstawiania ruchu i bezruchu na obrazie – określanie statyki i dynamiki kompozycji w różnych dziełach malarskich – tworzenie dwóch ciekawych pod względem plastycznym, wieloelementowych kompozycji akwarelami z konturem wykonanym cienkopisem, różniących się rodzajem kompozycji (statyczna i dynamiczna) – sprawne posługiwanie się techniką akwareli, stosowanie ciekawego konturu wykonanego cienkopisem do
--	--	-----	--	--	--	---	--

							uzupełnienia pracy
9.	Różne kompozycje w dziełach dawnych mistrzów – prezentacja komputerowa lub albumik. Powtórzenie wiadomości o kompozycji	1.2 2.2 3.1 3.2	– kompozycja, komponować – zasada równowagi w kompozycji – kompozycja symetryczna – kompozycja rytmiczna – kompozycja otwarta – kompozycja zamknięta – kompozycja statyczna – kompozycja dynamiczna – reprodukcja	– podręcznik: 7. <i>Przypomnienie wiadomości o kompozycji</i> , s. 26–28; 8. <i>Kompozycja otwarta i zamknięta</i> , s. 29–30; 9. <i>Bezruch i ruch, czyli statyka i dynamika</i> , s. 31–34 – reprodukcje dzieł sztuki z CD-ROM-u reprezentujące różne rodzaje kompozycji – komputer z dostępem do internetu i oprogramowaniem do wykonania prezentacji – albumy z reprodukcjami znanych dzieł malarskich	– pogadanka – prezentacja reprodukcji -rozmowa nauczająca – ćwiczenie plastyczne (plakat, album lub gazetka lub prezentacja komputerowa) – prezentacja ćwiczeń (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)	– orientacyjna znajomość różnych rodzajów kompozycji – posługiwanie się albumami, internetem w celu poznawania znanych dzieł malarskich o różnych rodzajach kompozycji – tworzenie prostego albumu o kilku rodzajach kompozycji	– dobra znajomość poznanych różnych rodzajów kompozycji – posługiwanie się albumami, reprodukcjami, internetem w celu poznawania wielu znanych dzieł malarskich o różnych rodzajach kompozycji – tworzenie ciekawego albumu lub prezentacji komputerowej o poznanych rodzajach kompozycji
Kalendarz świąteczny							
10.	Boże Narodzenie. Wprowadzenie do rzeźby. Uprozczone formy i bogata faktura. / „Kolorowe choinki, ozdoby choinkowe” lub „Nietypowe prezenty od świętego Mikołaja”	1.1 2.2 3.1 3.2	– bryła – rzeźba – faktura – barwa – barwy czyste i złamane – szeroka gama barw – wąska gama barw – akcent kolorystyczny	– podręcznik: 10. <i>Dzieło sztuki w trzech wymiarach</i> , s. 36–38; 11–12. <i>Materiał i faktura w rzeźbie</i> , s. 39–41 – zdjęcia ludowych dekoracji świątecznych; zdjęcia największych choinek świątecznych z wielkich miast z CD-ROM-u – ludowe dekoracje świąteczne – eksponaty	– pogadanka – prezentacja reprodukcji i eksponatów -rozmowa nauczająca – ćwiczenie plastyczne: kompozycje przestrzenne z papieru i innych materiałów (I wersja), rysunek	– znajomość tradycyjnych ludowych ozdób świątecznych – poznawanie niektórych dekoracyjnych motywów świątecznych, inspirowanie się nimi we własnej pracy – stosowanie niektórych	– znajomość, omawianie cech tradycyjnych ludowych ozdób świątecznych – poznawanie różnych charakterystycznych, dekoracyjnych motywów świątecznych, twórcze inspirowanie się nimi we własnej pracy

				– materiały do montażu ozdób	pastelami suchymi, pastelami olejnymi lub farbami plakatowymi (II wersja) – prezentacja prac uczniów (praca indywidualna lub grupowa, zbiorowa)	wiadomości o barwie, gamach barwnych i akcentach w tworzonej kompozycji przestrzennej – tworzenie prostej, dekoracyjnej kompozycji świątecznej (choinki) – tworzenie uproszczonej pracy malarskiej, w której znaczenie ma wyobraźnia i fantazja	– stosowanie różnorodnych wiadomości o barwie, gamach barwnych i akcentach w tworzonej oryginalnej kompozycji przestrzennej – tworzenie ciekawej pod względem zastosowanych środków artystycznego wyrazu, starannie wykonanej kompozycji świątecznej (choinki) – tworzenie oryginalnej pracy malarskiej, w której duże znaczenie ma wyobraźnia, fantazja i nietypowe podejście do tematu
O rzeźbie							
11.	Dzieło sztuki w trzech wymiarach – rzeźba jako bryła. / „Papierowe ptaki”, „Skrzydlate, fantastyczne zwierzęta”	2.1 3.1 3.2	– bryła, przestrzeń, trzy wymiary – rzeźba – rzeźbiarz	– podręcznik: 10. <i>Dzieło sztuki w trzech wymiarach</i> , s. 36–38 – rysunek, obraz, mała rzeźba o podobnym temacie – eksponaty – zdjęcia wybranych rzeźb z CD-ROM-u o zróżnicowanych	– pogadanka – praca z tekstem – prezentacja reprodukcji – ćwiczenia – rozmowa nauczająca – ćwiczenie plastyczne:	– orientacyjne określanie pojęcia bryły w dziełach plastycznych w odróżnieniu od dzieł na płaszczyźnie – znajomość i orientacyjne precyzowanie pojęć:	– precyzyjne określanie pojęcia bryły w dziełach rzeźbiarskich o różnej formie w odróżnieniu od dzieł plastycznych na płaszczyźnie – znajomość i dokładne

				<p>tematach, wykonanych w różnych materiałach – zdjęcia przyrodnicze ptaków (dodatkowo)</p>	<p>malowana rzeźba z gnieczonego papieru pomalowanego wybranymi farbami – prezentacja prac uczniów (praca indywidualna lub grupowa, zbiorowa)</p>	<p>rzeźba, rzeźbiarz – opisywanie niektórych cech rzeźby na wskazanym przykładzie – planowanie prostego kształtu rzeźby w rysunku, formowanie prostej bryły rzeźby z papieru i malowanie jej farbami</p>	<p>precyzowanie pojęć: rzeźba, rzeźbiarz, znajomość niektórych etapów i sposobu pracy rzeźbiarza – wskazywanie cech rzeźby na przykładach różnych dzieł – planowanie ciekawego pod względem plastycznym kształtu rzeźby w przemyślanym szkicu rysunkowym, poprzedzającym etap formowania oryginalnej bryły rzeźby z papieru – pomysłowość, fantazja podczas łączenia elementów rzeczywistych i fantastycznych w wykonywanej rzeźbie – nadawanie wykonanej pracy ciekawej kolorystyki za pomocą wybranych farb</p>
12.	<p>Faktura w rzeźbie. Pióra, futra i pancerze – różne rodzaje faktury</p>	<p>2.1 3.1 3.2</p>	<p>– bryła, przestrzenność</p>	<p>– podręcznik: <i>11. Materiał i faktura w rzeźbie</i>, s.39–41</p>	<p>– pogadanka – prezentacja zdjęć – praca z tekstem</p>	<p>– rozumienie pojęć: bryła, rzeźba, faktura i ich orientacyjne</p>	<p>– rozumienie i dokładne precyzowanie pojęć:</p>

	/ „Gliniane zwierzęta”		<ul style="list-style-type: none"> – rzeźba – faktura – rzeźbiarz, rzeźbienie – materiały rzeźbiarskie (glina, drewno, kamień, metal) – narzędzia rzeźbiarskie (m.in. dłuto, dłot) 	<ul style="list-style-type: none"> – zdjęcia wybranych dzieł rzeźbiarskich o zróżnicowanych tematach wykonywanych różnymi technikami – albumy przyrodnicze ze zdjęciami zwierząt (dodatkowo) 	<ul style="list-style-type: none"> – rozmowa nauczająca – ćwiczenie plastyczne: rzeźby z gliny, modeliny lub plasteliny – prezentacja prac uczniów (praca indywidualna, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> precyzowanie – znajomość przynajmniej dwóch różnych materiałów z których tworzone są tradycyjne rzeźby i sposobu, w jaki powstaje ich faktura – formowanie inspirowanej naturą prostej bryły zwierzęcia o zróżnicowanej fakturze z plastycznego materiału, poprzedzone fazą szkicowania 	<ul style="list-style-type: none"> bryła, rzeźba, faktura – znajomość kilku różnych materiałów, z których tworzone są rzeźby i związku techniki rzeźbiarskiej i użytych narzędzi z fakturą dzieł – znajomość różnych tematów rzeźb – formowanie ciekawej bryły zwierzęcia o zróżnicowanej, dobrze dostosowanej do jego formy fakturze z plastycznego materiału, inspirowanie się naturą, poprzedzenie pracy etapem tworzenia przemyślanego szkicu
13.	Płaskorzeźba. / „Moneta lub medal okolicznościowy dla mamy, dziadka i babci z okazji ich dnia” lub „Obramienie okna lub drzwi (portal)”	<p>2.2</p> <p>3.1</p> <p>3.2</p>	<ul style="list-style-type: none"> – bryła – faktura – płaskorzeźba – relief wklęsły, relief wypukły – medal – moneta 	<ul style="list-style-type: none"> – podręcznik: 13. <i>Płaskorzeźba</i>, s. 42–44 – reprodukcje z CD-ROM-u płaskorzeźb, reliefów (detali architektonicznych), medali, monet – medale, monety 	<ul style="list-style-type: none"> – pogadanka – prezentacja reprodukcji oraz przykładów monet i medali – rozmowa nauczająca – praca z tekstem – rozmowa 	<ul style="list-style-type: none"> – określanie niektórych cech rzeźby i porównywanie jej z płaskorzeźbą – omawianie tematyki i formy wybranej płaskorzeźby – projektowanie i 	<ul style="list-style-type: none"> – dokładne określanie cech rzeźby i porównywanie jej formy, tematyki, techniki, faktury z płaskorzeźbą – omawianie płaskorzeźb o zróżnicowanej formie,

					<p>nauczająca</p> <ul style="list-style-type: none"> – ćwiczenie plastyczne: płaskorzeźba z gliny, modeliny lub plasteliny – prezentacja prac uczniów (praca indywidualna, zbiorowa) 	<p>tworzenie prostej formy płaskorzeźby na zadany temat, podporządkowanej ramom kompozycyjnym kształtu medalu z określonej okazji lub tworzenie prostej płaskorzeźbionej dekoracji architektonicznej</p> <ul style="list-style-type: none"> – posługiwanie się techniką rzeźbienia w glinie, plastelinie lub modelinie 	<p>tematyce, technice wykonania</p> <ul style="list-style-type: none"> – wykonanie ciekawego projektu płaskorzeźby na zadany temat i konsekwentne realizowanie go w praktyce, tworzenie oryginalnej formy podporządkowanej ramom kompozycyjnym kształtu medalu z określonej okazji lub tworzenie oryginalnej płaskorzeźbionej kompozycji dekoracji architektonicznej okna lub portalu – wykorzystywanie różnych możliwości, które daje technika rzeźbienia w miękkim materiale, np. glinie, modelinie, plastelinie
O sztuce w przestrzeni							
14.	Działanie integracyjne. Między rzeźbą a formą przestrzenną. / „Wielka szkolna maskotka”	1.1 2.1 3.1 3.2	<ul style="list-style-type: none"> – bryła – rzeźba – forma przestrzenna – kompozycja – faktura 	<ul style="list-style-type: none"> – podręcznik: 14. <i>O formie przestrzennej</i>, s. 59 –reprodukcje przedstawiające formy przestrzenne – zdjęcia rzeźb z CD-ROM- 	<ul style="list-style-type: none"> – pogadanka – praca z tekstem – prezentacja reprodukcji – rozmowa nauczająca 	<ul style="list-style-type: none"> – wykonanie prostych projektów maskotki, orientacyjne dobranie odpowiednich materiałów do projektu 	<ul style="list-style-type: none"> – wykonywanie oryginalnych projektów maskotki , precyzyjne dobranie odpowiednich materiałów do

			<ul style="list-style-type: none"> – barwy podstawowe, ciepłe, zimne – gamy barwne (szeroka, wąska, tonacja) – akcent kolorystyczny – barwy dopełniające 	<ul style="list-style-type: none"> u przedstawiających zwierzęta – albumy przyrodnicze ze zwierzętami – maskotki lub zdjęcia maskotek 	<ul style="list-style-type: none"> – ćwiczenie plastyczne: forma przestrzenna ze zróżnicowanych materiałów – prezentacja i omówienie kompozycji (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> – praca w grupie, podejmowanie działań zespołowych i współpracy – wdrażanie projektu w życie, wykonywanie pracy plastycznej różnymi technikami 	<ul style="list-style-type: none"> projektu – zgodna, twórcza praca w grupie, podejmowanie logicznie zaplanowanych działań zespołowych – wdrażanie złożonego projektu w życie, wykonywanie oryginalnej pracy plastycznej różnymi technikami
15.	O różnych formach przestrzennych. Jak przestrzeń, powietrze i wiatr przenikają do fruujących rzeźb	<ul style="list-style-type: none"> 1.1 2.1 3.1 3.2 	<ul style="list-style-type: none"> – rzeźba, bryła – forma przestrzenna – mobil, rzeźba mobilna 	<ul style="list-style-type: none"> – podręcznik: 15. <i>O formie przestrzennej</i>, s. 47–48 – reprodukcje z CD-ROM-u wybranych form przestrzennych i rzeźb mobilnych – kilka rozkładanych pudełek kartonowych oraz materiały do łączenia ich 	<ul style="list-style-type: none"> – pogadanka – prezentacja reprodukcji – rozmowa nauczająca – ćwiczenie plastyczne: kompozycja przestrzenna różnymi technikami – prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> – określanie niektórych cech formy przestrzennej, zauważanie niektórych różnic między rzeźbą pełną a formą przestrzenną – określanie i omawianie niektórych cech wybranych mobili – tworzenie prostych elementów i montowanie ich w celu utworzenia mobila 	<ul style="list-style-type: none"> – określanie różnorodnych cech formy przestrzennej, zauważanie wielu różnic między rzeźbą pełną a formą przestrzenną – określanie różnorodnych specyficznych cech mobili jako rodzaju form przestrzennych – omawianie kompozycji, formy, kolorystyki wybranych rzeźb mobilnych – tworzenie przemyślanych elementów i montowanie całości w

							oryginalną, staranną formę mobila
16.	O sztuce w przestrzeni. O formie przestrzennej. Instalacja. / „Chronimy naszą planetę”	1.1 2.1 3.1 3.2	– bryła – rzeźba – faktura – forma przestrzenna – instalacja	– podręcznik: 15. <i>O różnych działaniach w przestrzeni</i> , s. 48–50 – zdjęcia instalacji i form przestrzennych z CD-ROM-u – duże przedmioty do utworzenia formy przestrzennej lub instalacji	– ćwiczenie – praca z tekstem – prezentacja zdjęć – rozmowa nauczająca – ćwiczenie plastyczne: forma przestrzenna lub instalacja z różnych materiałów (projekt lub realizacja) – prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)	– określanie niektórych cech formy przestrzennej i instalacji, zauważanie niektórych różnic między nimi i tradycyjnymi rzeźbami – opisywanie niektórych cech wybranej instalacji lub formy przestrzennej – projektowanie, wykonywanie uproszczonej formy przestrzennej na zadany temat, próba dostosowywania materiałów i form do przekazywanej treści	– określanie, wskazywanie wielu cech formy przestrzennej i instalacji, zauważanie i dokładne określanie różnic i podobieństw między nimi oraz tradycyjnymi rzeźbami – opisywanie wielu cech różnych oglądanych instalacji i form przestrzennych – wykonywanie oryginalnego projektu wieloelementowej formy przestrzennej na zadany temat, dostosowanie odpowiednich materiałów, form do przekazywanych treści, tworzenie formy przestrzennej, bogatej pod względem formy i możliwego odczytywania znaczeń, treści
17.	Działanie plastyczne –	1.1	– instalacja	– podręcznik: 15. <i>O</i>	– pogadanka	– określanie	– określanie wielu

	działanie w przestrzeni szkolnej o określonym przesłaniu (Zapobieganie przemocy, uzależnieniom od używek, komputera, zwalczanie niewłaściwych nawyków żywieniowych – zgodnie z programem wychowawczym)	2.1 3.1 3.2	– forma przestrzenna – działanie plastyczne – kompozycja – barwy podstawowe, ciepłe, zimne, czyste i złamane – gamy barwne (szeroka, wąska, tonacja) – akcent kolorystyczny	<i>różnych działaniach w przestrzeni</i> , s. 48–50 – zdjęcia z CD-ROM-u wybranych akcji plastycznych i instalacji	– rozmowa nauczająca – prezentacja reprodukcji, zdjęć – ćwiczenie plastyczne: projekty rysunkowe działania plastycznego, przygotowanie instalacji lub działania plastycznego z przyniesionych rekwizytów i przedmiotów – prezentacja pracy (praca indywidualna, zbiorowa)	niektórych cech environmentu i akcji plastycznej, wskazywanie wybranych różnic między nimi – projektowanie prostego działania plastycznego (akcji) lub instalacji na zadany temat, rozumienie niektórych aspektów znaczenia sztuki, artysty, przesłania dzieła	cech charakterystycznych, podobieństw i różnic między environment a akcją plastyczną – projektowanie oryginalnego, ciekawego pod względem plastycznym, zaskakującego działania plastycznego (akcji) lub instalacji na zadany temat, rozumienie wielu różnych znaczeń sztuki, misji artysty, przesłania dzieła
Lekcja plenerowa / Wycieczka							
18.	Porównanie rzeźb z innymi działaniami w przestrzeni. / „Formy przestrzenne z opakowań” lub „Kopce i labirynty ze śniegu, liści, piasku lub gałęzi” (lekcja plenerowa)	2.1 3.1 3.2	– bryła, rzeźba – faktura – forma przestrzenna, – instalacja – sztuka współczesna	– podręcznik: <i>O formie przestrzennej</i> , s. 59; <i>O różnych działaniach w przestrzeni</i> , s. 60–61; fragment o akcji plastycznej, s. 83–84 – plener i zastane tam naturalne materiały – wybrany materiał ilustracyjny (podczas lekcji w sali)	– pogadanka – rozmowa nauczająca – ćwiczenie plastyczne: formy przestrzenne z materiałów naturalnych – prezentacja i omówienie prac plastycznych (praca indywidualna i grupowa, zbiorowa)	– orientacyjne określanie cech nieużytkowych przestrzennych dzieł sztuki – stworzenie prostego planu formy jednoelementowej przestrzennej z wybranych materiałów – wykorzystywanie opakowań lub materiałów	– dokładne określanie cech nieużytkowych przestrzennych dzieł sztuki współczesnej (nieprzedstawiający charakter dzieł, nietypowe materiały) – tworzenie przemyślanej koncepcji, planu złożonej formy przestrzennej z wybranych materiałów

						naturalnych do tworzenia prostej kompozycji przestrzennej w szkole lub w plenerze	– wykorzystywanie opakowań lub materiałów naturalnych do tworzenia złożonej, oryginalnej, wieloelementowej kompozycji przestrzennej w szkole lub plenerze
19.	Wystawa sztuki nowoczesnej lub współczesnej. Nowe rodzaje dzieł. Dlaczego artyści nie tworzą takich dzieł, jak w dawnych czasach?	1.1 3.1 3.2	– obraz (dzieło malarskie) – instalacja, forma przestrzenna – grafika – wyobrażenia – realizm	– podręcznik: 1–2. <i>Różne tematy w sztuce</i> , s.6-10; 14. <i>O formie przestrzennej</i> , s. 46–47; 15. <i>O różnych działaniach w przestrzeni</i> , s. 48–50 – współczesne dzieła plastyczne, wystawa	– pogadanka – rozmowa nauczająca – oglądanie ekspozycji – omówienie oglądanych dzieł – notatki, opisy dzieł (praca indywidualna, zbiorowa)	– orientacyjna znajomość niektórych wybranych form dzieł sztuki współczesnej – określanie znaczenia wyobraźni w twórczości awangardowej i znajomość niektórych czynników wpływających na formę współczesnych dzieł sztuki – oglądanie ekspozycji w zakresie odbierania formy i treści symbolicznej dzieł	– dobra znajomość wybranych form dzieł sztuki współczesnej – określanie znaczenia wyobraźni w twórczości awangardowej, określanie znaczenia ekspresji i misji artysty, znajomość różnych czynników wpływających na formę współczesnych dzieł sztuki (np. odbicie przeżyć, współczesności, odkryć, nowe tworzywa) – aktywne oglądanie ekspozycji, omawianie formy i wieloznacznego przekazu treści dzieł

Kalendarz świąteczny							
20.	Wielkanoc. Rzeźbimy baranki, zajaczkę i kurczaczki wielkanocne. Kompozycje Wielkanocne. O różnych materiałach w rzeźbie tradycyjnej i współczesnej (powtórzenie wiadomości o rzeźbie i innych formach w przestrzeni)	1.1 1.2 2.2 3.2	– bryła, rzeźba – faktura – forma przestrzenna – instalacja – kompozycja – szeroka, wąska gama barw	– podręcznik: <i>O rzeźbie</i> , s. 56–61 – reprodukcje z CD-ROM-u tradycyjnych ludowych ozdób świątecznych, pisanek – zdjęcia przyrodnicze przedstawiające owce, barany, zajaczkę, króliki, kurczaki – kosz na figurki zwierzątek świątecznych – tkanina lub kolorowe brystole do przygotowania tła ekspozycji	– pogadanka – prezentacja ilustracji i eksponatów – ćwiczenie plastyczne: rzeźby z masy solnej, gliny lub masy papierowej; świąteczne kompozycje z baloników i gałązek – prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)	– znajomość tradycji świątecznych i ich związków ze sztuką ludową – określanie prostych symboli świątecznych – tworzenie prostych brył, rzeźb zwierzątek świątecznych, nawiązujących do sztuki ludowej – rzeźbienie w plastycznym materiale – tworzenie prostej kompozycji świątecznej z różnych materiałów	– dobra znajomość tradycji świątecznych i ich związków ze sztuką ludową – określanie różnych symboli świątecznych – tworzenie ciekawych, oryginalnych rzeźb zwierzątek świątecznych, nawiązujących do sztuki ludowej – sprawne posługiwanie się techniką rzeźbienia w plastycznym materiale – tworzenie oryginalnej, ciekawej kompozycji świątecznej z nietypowo zestawionych materiałów
O budowlach							
21.	Sztuka pod gołym niebem. Zagadki. Przedstawiamy budowle o różnych funkcjach i wyobrażamy sobie ich	2.2 3.1 3.2	– architektura – budowle – plan budowli – funkcja budowli	– podręcznik: 16. <i>Sztuka pod gołym niebem</i> , s. 66–67 – zdjęcia budowli z CD-ROM-u o różnych funkcjach	– praca z tekstem – rozmowa nauczająca – pogadanka – prezentacja zdjęć – zabawa plastyczna	– orientacyjne określanie cech budowli, architektury jako dziedziny sztuki – określanie użytkowego znaczenia	– precyzyjne określanie cech budowli, architektury jako dziedziny sztuki – określanie, rozumienie

	plany		<ul style="list-style-type: none"> – zespół architektoniczny – bryła architektoniczna 	<ul style="list-style-type: none"> – przykładowe plany budowli z symbolami związanymi z ich wyposażeniem 	<ul style="list-style-type: none"> – ćwiczenie plastyczne: szkice rysunkowe i makiety kompleksów architektonicznych – prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa) 	<ul style="list-style-type: none"> architektury, funkcji budowli – określanie niektórych związków planów budowli i ich funkcji, wykonywanie orientacyjnych szkiców – tworzenie prostego planu osiedla lub miasteczka – tworzenie prostej makiety zespołu architektonicznego 	<ul style="list-style-type: none"> użytkowego znaczenia architektury, funkcji budowli – określanie związków planów budowli, zewnętrznego kształtu i spełnianej funkcji, wykonywanie odpowiednich szkiców – tworzenie oryginalnego projektu fantastycznego osiedla lub miasteczka – tworzenie ciekawej, wieloelementowej makiety zespołu architektonicznego
22.	Symetria i rytm w architekturze. Fasady różnych budowli. Szukamy rytmu – o podobieństwie okien, barwach i powtarzających się liniach. / „Moja budowla”	2.2 3.1 3.2	<ul style="list-style-type: none"> – architektura – budowla – forma i funkcja budowli – fasada – kompozycja – rytm, symetria – szeroka gama barw – wąska gama barw 	<ul style="list-style-type: none"> – podręcznik: 17. <i>Symetria i rytm w dziełach architektury</i>, s. 55–57 – zdjęcia z CD-ROM-u wybranych budowli o symetrycznej formie z zaakcentowanym rytmem – kartki z figurami geometrycznymi do losowania kształtu rytmicznie powtarzającego się w fasadzie budowli 	<ul style="list-style-type: none"> – praca z tekstem – pogadanka – rozmowa nauczająca – prezentacja reprodukcji – ćwiczenie plastyczne: tworzenie fasady budowli techniką kolażu i/lub rysunku – prezentacja prac uczniów (praca indywidualna, 	<ul style="list-style-type: none"> – orientacyjne określanie użytkowego charakteru architektury, różnych funkcji budowli – określanie wybranych cech kompozycji symetrycznej i rytmicznej w architekturze – wskazywanie rytmu i symetrii w 	<ul style="list-style-type: none"> – precyzyjne określanie użytkowego charakteru architektury, różnych funkcji budowli – określanie wielu cech kompozycji rytmicznej i symetrycznej w architekturze – wskazywanie i omawianie rytmu i symetrii w różnych

					grupowa, zbiorowa)	wybranych dzieł architektonicznych – komponowanie prostej, rytmicznej i symetrycznej fasady budowli techniką kolażu lub rysunku	budowlach – komponowanie oryginalnej, złożonej, rytmicznej i symetrycznej fasady budowli techniką kolażu lub rysunku, ciekawa kolorystyka pracy
23.	<p>Statyka i dynamika w architekturze.</p> <p>O architekturze bez dachu, drzwi o okien. / „Mosty na filarach, mosty wiszące” lub „Zamki w ogrodach. Zamek spokoju i zamek wiatru”</p>	<p>2.2</p> <p>3.1</p> <p>3.2</p>	<p>– architektura</p> <p>– budowla</p> <p>– statyka i dynamika w kompozycji</p> <p>– statyka i dynamika w architekturze</p>	<p>– podręcznik: 18. <i>Statyka i dynamika w dziełach architektury</i>, s. 58–60</p> <p>– zdjęcia obiektów architektonicznych z CD-ROM-u, w których kompozycji widoczna jest statyka i dynamika</p> <p>– zdjęcia mostów wiszących i mostów na filarach</p> <p>– zdjęcia ogrodów, parków, placów zabaw, ulic</p>	<p>– rozmowa nauczająca</p> <p>– praca z tekstem</p> <p>– prezentacja materiału ilustracyjnego</p> <p>– pogadanka</p> <p>– ćwiczenie plastyczne: kompozycja akwarelami z konturem cienkopisem</p> <p>– prezentacja i omówienie prac (praca indywidualna, zbiorowa)</p>	<p>– orientacyjne rozumienie pojęcia statyki i dynamiki w architekturze</p> <p>– wskazywanie niektórych cech, świadczących o statyce i dynamice w architekturze na wybranych przykładach</p> <p>– orientowanie się, że architektura zajmuje się kształtowaniem przestrzeni, a nie tylko budowlami</p> <p>– tworzenie dwóch prostych, malarskich projektów akwarelami, ilustrujących statykę i dynamikę mostów lub przedstawiających statyczny i</p>	<p>– dobre rozumienie pojęcia statyki i dynamiki w architekturze</p> <p>– wskazywanie wielu cech świadczących o statyce i dynamice w architekturze na różnych przykładach</p> <p>– dobre rozumienie, że architektura zajmuje się kształtowaniem przestrzeni, a nie tylko budowlami</p> <p>– tworzenie dwóch oryginalnych, malarskich projektów akwarelami, ilustrujących statykę i dynamikę różnych mostów lub przedstawiających oryginalną, statyczną</p>

						dynamiczny zamek w ogrodzie	lub dynamiczną kompozycję zamku oraz ogrodu wokół niego
Wycieczka							
24.	Znane polskie pomniki. Wybrane zabytki lub Wycieczka. Pomniki i zabytki w najbliższej okolicy	1.1 1.2 2.2 3.2	– zabytek – budowla, fasada, plan budowli – bryła, rzeźba, rzeźba monumentalna, rzeźba pomnikowa – faktura – kompozycja rzeźbiarska (statyczna, rytmiczna, zamknięta)	w sali szkolnej: – komputery z dostępem do internetu – albumy i wybrany materiał ilustracyjny ze zdjęciami znanych polskich pomników z różnych miast wycieczka: – zabytki, pomniki – przewodniki po zabytkach	lekcja w sali z dostępem do internetu: – pogadanka – prezentacja reprodukcji i zdjęć – praca z tekstem (publikacje książkowe, internetowe) – ćwiczenie plastyczne prezentacja komputerowa lub album – prezentacja i omówienie wykonanych prac plastycznych wycieczka szkolna: – pogadanka – rozmowa nauczająca – oglądanie zabytku – ćwiczenie plastyczne: prezentacja komputerowa lub	– orientacyjne poznawanie wybranych zabytków lub pomników – zwiedzanie i omawianie wybranych cech zabytków w najbliższej okolicy – tworzenie prostego szkicu, prezentacji lub albumu o zabytku	– wnikliwe poznawanie wybranych zabytków lub pomników – aktywne zwiedzania i omawianie ważnych zabytków w najbliższej okolicy – tworzenie złożonego, bogatego szkicu, prezentacji lub albumu zabytku

					album, szkice zabytków (jako praca domowa) – prezentacja i omówienie wykonanych prac (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)		
Lekcje regionalne							
25.	Budownictwo ludowe. / „Malowana chata” lub „Budujemy makietę kolorowej wsi”	1.1 2.2 3.1 3.2	– skansen – sztuka ludowa – budownictwo ludowe, budownictwo drewniane – tradycje ludowe	– podręcznik: 19. <i>Budownictwo ludowe</i> , s. 62–64 – zdjęcia drewnianego budownictwa ludowego i obiektów innych dziedzin sztuki ludowej z CD-ROM-u – eksponaty, małe wytwory ludowego rzemiosła	– praca z tekstem – pogadanka – prezentacja zdjęć – rozmowa nauczająca – ćwiczenie plastyczne: makiety kolorowych chat – prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)	– orientacyjna znajomość niektórych cech i dziedzin sztuki ludowej, znaczenia tradycji i sposobu pracy artysty ludowego – określanie niektórych cech ludowego budownictwa, znaczenia skansenu – inspirowanie się sztuką ludową podczas wykonywania makiety uproszczonej, malowanej chaty	– dobra znajomość różnorodnych cech sztuki ludowej, określanie kolorystyki i formy dzieł wybranego regionu, dobra znajomość znaczenia tradycji, sposobu pracy artysty ludowego – określanie wielu cech ludowego budownictwa, rozumienie znaczenia skansenu dla zachowania różnych form drewnianego budownictwa i sztuki ludowej określonego regionu – opisywanie wielu charakterystycznych cech różnych obiektów ludowego

							budownictwa – twórcze inspirowanie się sztuką ludową podczas wykonywania ciekawej pod względem plastycznym makiety malowanej chaty, łączenie kilku makiet w taki sposób, aby utworzyć makietę wioski
26.	Poznajemy sztukę ludową najbliższej okolicy. W muzeum sztuki regionalnej lub skansenie. Szkice przedmiotów i chat z natury	1.1 2.1 3.1 3.2	– skansen – sztuka ludowa – budownictwo ludowe, budownictwo drewniane – tradycje ludowe	– podręcznik: 19. <i>Budownictwo ludowe</i> , s. 69–70 – przewodniki turystyczne, informator o skansenie – ekspozycja	– pogadanka – zwiedzanie – rozmowa nauczająca – ćwiczenie plastyczne: szkice chat z natury, wykonywanie zdjęć, opisy wrażeń z wycieczki – prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna, zbiorowa)	– określanie wybranych cech sztuki ludowej, rzemiosła i budownictwa ludowego – orientacyjna znajomość pojęcia i niektórych zadań skansenu – zwiedzanie, poznawanie budowli zabytkowych i ludowego rzemiosła w skansenie – wykonywanie prostych szkiców i zdjęć wybranych obiektów zabytkowych w skansenie	– precyzyjne określanie cech sztuki ludowej, rzemiosła i budownictwa ludowego – dobra znajomość pojęcia i różnych zadań skansenu – aktywne zwiedzanie, poznawanie budowli zabytkowych i ludowego rzemiosła w skansenie – wykonanie ciekawych pod względem plastycznym, oryginalnych szkiców i zdjęć wybranych

							obiektów zabytkowych w skansenie
27.	Między ludowym budownictwem, rzeźbą a przedmiotami rzemiosła. / „Projekt świątka” lub „Ule jak rzeźby i domki”	1.1 2.2 3.1 3.2	– sztuka ludowa – ludowe budownictwo drewniane – rzeźba ludowa, snycerstwo, polichromowanie – uproszczenie kształtu – rytm – kontrasty – szeroka gama barw	– podręcznik: 20. <i>Rzeźba ludowa</i> , s. 65–66 – zdjęcia wytworów rzemiosła i rzeźby ludowej z CD-ROM-u – zdjęcia przedstawiające ludowe ule	– pogadanka – prezentacja reprodukcji – rozmowa nauczająca – ćwiczenie plastyczne: relief z plasteliny lub makietka oklejona plasteliną – prezentacja i omówienie prac uczniów (praca indywidualna, zbiorowa)	– orientacyjna znajomość wybranych cech sztuki ludowej, budownictwa i rzemiosła ludowego – opisywanie niektórych cech dzieł sztuki ludowej – nawiązywanie do sztuki ludowej podczas projektowania prostego ula lub świątka w formie reliefu z plasteliny lub bryły oklejonej plasteliną	– dobra znajomość wybranych cech sztuki ludowej, budownictwa i rzemiosła ludowego – opisywanie różnych elementów dzieł sztuki ludowej – twórcze zainspirowanie się sztuką ludową podczas projektowania oryginalnego świątka lub ula w formie reliefu z plasteliny o przemyślanej kolorystyce i fakturze lub bryły oklejonej plasteliną
Lekcja plenerowa							
28.	O potrzebie tworzenia, ekspresji i kontakcie z naturą. Malowanie w plenerze		– realizm (pojęcie wyjaśnione opisowo) – pejzaż – wyobraźnia – kompozycja otwarta, równowaga w	– plener	– pogadanka – rozmowa nauczająca – ćwiczenie plastyczne: kompozycja pastelami lub farbami plakatowymi – prezentacja prac	– obserwowanie natury, wybieranie prostego motywu do rysowania z natury – komponowanie i wykonanie prostej pracy malarskiej farbami plakatowymi lub pastelami	– wnikliwe obserwowanie natury, wybieranie ciekawego motywu do rysowania z natury – szkicowanie, planowanie kompozycji, kolorystyki,

			kompozycji – barwa, plama barwna – kreska – barwy podstawowe, ciepłe, zimne, czyste i złamane, dopełniające – gamy barwne (szeroka i wąska, tonacja) – akcent kolorystyczny		uczniów (praca indywidualna, zbiorowa)	olejnymi. w luźny sposób nawiązującej do obserwowanej natury – określanie prostych powodów różnic między pracami różnych osób	odpowiednich proporcji pracy plastycznej z natury – tworzenie ciekawej, oryginalnej pracy plastycznej z natury pastelami olejnymi lub farbami plakatowymi, sprawne posługiwanie się technikami barwnymi, stosowanie ciekawej kolorystyki – określanie różnorodnych przyczyn różnic między pracami różnych osób
Lekcje powtórzeniowe							
29.	Podsumowanie. Powtórzenie wiadomości. / „Kolorowe zamki i pałace”	2.1 3.1 3.2	– barwy podstawowe, barwy pochodne – barwy dopełniające – zjawisko powidoku – barwy czyste, barwy złamane – temperatura barwy (barwy	– podręcznik: <i>Tajemnice barw</i> , s. 11–24; <i>O sztuce komponowania</i> , s. 25–34 – reprodukcje dzieł sztuki z CD-ROM-u, ilustrujące poszczególne pojęcia omawiane i powtarzane w ciągu roku szkolnego	– rozmowa nauczająca – prezentacja reprodukcji – ćwiczenie plastyczne: kompozycje rysunkowe techniką mieszaną z elementami kolażu – prezentacja prac uczniów (praca indywidualna,	– orientacyjna znajomość pojęć dotyczących barwy i kompozycji – rozpoznawanie określonych grup barw i rodzajów kompozycji w niektórych znanych obrazach – stosowanie omawianych grup barw, zjawisk	– dobra znajomość pojęć dotyczących barwy i kompozycji – rozpoznawanie określonych grup barw i rodzajów kompozycji w wielu różnych znanych obrazach – przemyślane stosowanie omawianych grup barw, zjawisk

			<p>ciepłe i zimne) – względność barw – kompozycja rytmiczna, kompozycja symetryczna – kompozycja otwarta, kompozycja zamknięta – kompozycja statyczna, kompozycja dynamiczna</p>		grupowa, zbiorowa)	<p>dotyczących barwy oraz różnych rodzajów kompozycji we własnych szkicach, orientacyjne wyjaśnianie pojęć – tworzenie prostej kompozycji zamku, której elementami będą wyjaśnienia i szkice dotyczące barwy i kompozycji</p>	<p>dotyczących barwy oraz różnych rodzajów kompozycji we własnych szkicach, precyzowanie i wyjaśnianie pojęć – tworzenie oryginalnej kompozycji zamku, której elementami będą dokładne wyjaśnienia i trafnie ilustrujące je szkice, dotyczące barwy i kompozycji</p>
30.	<p>Podsumowanie, cz. 2. Powtórzenie wiadomości. / „Kolorowe zamki i pałace”</p>	<p>2.1 3.1 3.2</p>	<p>– tematy dzieł sztuki (portret, pejzaż, martwa natura, malarstwo historyczne, religijne, mitologiczne, abstrakcyjne) – bryła, rzeźba, forma przestrzenna, instalacja, działanie plastyczne (akcja</p>	<p>– podręcznik: <i>O rzeźbie</i>, s. 35–44; <i>O sztuce w przestrzeni</i>, s. 45–50; <i>O budowlach</i>, s. 51–60; <i>O sztuce mojego regionu</i>, s. 61–66 – reprodukcje dzieł sztuki z CD-ROM-u, ilustrujące omawiane zagadnienia</p>	<p>– rozmowa nauczająca – prezentacja reprodukcji – ćwiczenie plastyczne: kompozycja rysunkowa techniką mieszaną elementami kolażu – prezentacja i omówienie prac (praca indywidualna. grupowa, zbiorowa)</p>	<p>– orientacyjna znajomość różnych tematów dzieł sztuki, rzeźby i związanych z nią pojęć, różnych form przestrzennych, architektury, ludowego budownictwa i rzeźby – opisywanie wybranych dzieł sztuki, związanych z omawianymi pojęciami i dziedzinami sztuk – orientacyjne wyjaśnianie i ilustrowanie pojęć,</p>	<p>– dobra znajomość różnych tematów dzieł sztuki, rzeźby i związanych z nią pojęć, różnych rodzajów form i działań w przestrzeni, architektury, ludowego budownictwa i rzeźby – opisywanie różnych dzieł sztuki związanych z omawianymi pojęciami, posługiwanie się bogatym słownictwem,</p>

			plastyczna) – faktura – architektura, funkcja budowli, kompozycja budowli – sztuka, budownictwo i rzeźba ludowa			dziedzin sztuki własnymi prostymi szkicami – tworzenie prostej kompozycji przy użyciu wykonanych szkiców i ich objaśnień	pojęciami podczas omawiania dzieł – ilustrowanie pojęć, dziedzin sztuki, własnymi trafnie oddającymi ich treść szkicami, dokładne objaśnianie ich – tworzenie interesującej kompozycji z wykorzystaniem szkiców i ich wyjaśnień
Lekcje dodatkowe							
31. – 32.	Piękny świat według Greków. / „Sportowcy – proporcje ciała i ruch postaci”, „Tympanon lub fryz wokół świątyni”, „Świątynia z różnymi kolumnami”	2.1 3.1 3.2	– sztuka starożytnej Grecji – okres klasyczny – świątynia, teatr, stadion (kompozycja statyczna i rytmiczna) – porządki architektonicz ne (joński, dorycki, koryncki) – posąg, rzeźba – kanon,	– wkładka: <i>Piękny świat według Greków</i> – reprodukcje dzieł architektury i rzeźby greckiej oraz malarstwa na wazach – schematy greckich porządków architektonicznych – zdjęcia współczesnych sportowców – manekin drewniany (dodatkowo)	– praca z tekstem – pogadanka – prezentacja reprodukcji – rozmowa nauczająca – ćwiczenie plastyczne: rysunek węgłem lub czarnym i białym pastelem suchym – prezentacja prac uczniów (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)	– orientacyjne określanie czasu trwania sztuki starożytnej Grecji – określanie niektórych związków sztuki greckiej z poglądami filozoficznymi i wierzeniami – orientacyjna znajomość cech architektury, porządków architektonicznych, rzeźb, malarstwa na wazach – prosty opis	– dokładne określanie czasu trwania sztuki starożytnej Grecji, okresu klasycznego w sztuce – określanie związków sztuki greckiej z poglądami na piękno, wierzeniami – znajomość cech architektury, dokładnego kształtu świątyni, porządków architektonicznych i innych rodzajów budowli, określanie kanonu w rzeźbie, znajomość cech

			proporcje – malarstwo na wazach (kompozycja rytmiczna i dynamiczna)			wybranej budowli i rzeźby greckiej – stworzenie prostej kompozycji rysunkowej, inspirowanej kształtem świątyni greckiej i sposobem przedstawiania postaci na tymparonie i fryzie – posługiwanie się techniką rysunku węgłem lub pastelami suchymi	malarstwa na wazach – opisywanie wybranych znanych zabytków architektonicznych, rzeźb i waz – tworzenie oryginalnego, rysunkowego projektu fasady greckiej świątyni z kolumnami w wybrany porządku, z tympanonem i fryzem z postaciami w ruchu – wykorzystywanie różnorodnych możliwości, jakie daje technika rysunku węgłem lub pastelami suchymi
33. – 34.	...a potem przemówił Rzym. / „Portret rodzinny lub klasowy”	2.1 3.1 3.2	– sztuka starożytnego Rzymu – architektura starożytnego Rzymu – łuk, arkada, kopuła – świątynia rzymska – rynek	– wkładka: <i>...a potem przemówił Rzym</i> – wybrane reprodukcje przedstawiające architekturę, rzeźbę, malarstwo rzymskie – kartki z poleceniami powtórzeniowymi dla grup	– pogadanka – prezentacja reprodukcji – rozmowa nauczająca – praca z tekstem – ćwiczenie plastyczne: kompozycja pastelami olejnymi lub farbami	– orientacyjne określanie zasięgu i czasu trwania sztuki starożytnego Rzymu – znajomość niektórych zdobyczy architektonicznych starożytnego Rzymu i niektórych znanych zabytków – określanie	– określanie zasięgu imperium rzymskiego, czasu trwania i oddziaływania sztuki rzymskiej – znajomość istotnych zobyczy architektonicznych starożytnego Rzymu i ich znaczenia (łuk, kopuła)

			<ul style="list-style-type: none"> – bazylika – amfiteatr termy, akwedukt – willa, atrium – rzeźba, rzeźba monumentalna – realizm – malarstwo pompejańskie 		<p>plakatowymi (praca indywidualna, zbiorowa)</p>	<p>niektórych cech malarstwa i rzeźby starożytnego Rzymu, m. in. realizmu</p> <ul style="list-style-type: none"> – komponowanie prostej pracy plastycznej, portretu zainspirowanego tematyką rzeźb starożytnego Rzymu – stosowanie techniki pasteli olejnych lub plakatówki w wykonywanej pracy plastycznej 	<ul style="list-style-type: none"> – znajomość różnych rodzajów budowli charakterystycznych dla sztuki rzymskiej – określanie cech rzeźby i malarstwa starożytnego Rzymu – realizmu, posługiwania się środkami wyrazu artystycznego, np. światłocieniem – omawianie wybranych, znanych rzymskich zabytków architektonicznych, rzeźb, pomników i malarstwa – tworzenie ciekawej kompozycji plastycznej, portretu zainspirowanego tematyką rzeźb starożytnego Rzymu – ukazywanie charakterystycznych cech twarzy, stosowanie ciekawej kolorystyki, wykorzystywanie różnych możliwości techniki pasteli olejnych lub
--	--	--	--	--	---	---	---

							malowania plakatówkami
35.	Wśród kościołów, – katedr i ołtarzy. /	2.1	–	– wkładka: <i>Wśród kościołów, katedr i ołtarzy</i>	– pogadanka	– orientacyjne	– dokładne
36.	Projekt podwójnego witraża: „Anioł i diabeł” lub „Projekt drzwi przedstawiających ważne wydarzenia z historii okolicy”	3.1	średniowiecze	– reprodukcje dzieł romańskiej i gotyckiej architektury, witraży, malarstwa ściennego, rzeźby, iluminacji, różnych form ołtarzy	– prezentacja reprodukcji	określanie przedziału czasowego	precyzowanie przedziału czasowego
		3.2	– styl romański		– praca z tekstem	średniowiecza, czasu trwania stylów romańskiego i gotyckiego	średniowiecza, wpływu chrześcijaństwa na sztukę, określanie
			– sztuka średniowieczna		– rozmowa nauczająca	– określanie niektórych cech stylów romańskiego i gotyckiego,	dokładnego czasu trwania i form w sztuce stylu romańskiego i gotyckiego
			– sklepienie kolebkowe		– ćwiczenie plastyczne: kompozycja flamastrami lub farbami witrażowymi do szkła lub kompozycja monochromatyczna	zauważanie wybranych cech budowli – proporcji, wielkości, kształtów okien, rzeźby, witraży i malarstwa,	– określanie istotnych cech stylu romańskiego i gotyckiego,
			– witraż		pastelami olejnymi z konturem markerem	wielkości, kształtów okien, rzeźby, witraży i malarstwa,	– określanie istotnych cech stylu romańskiego i gotyckiego,
			– styl gotycki		– prezentacja prac uczniów (praca indywidualna lub grupowa, zbiorowa)	– porównywanie wybranych cech sztuki romańskiej i gotyckiej,	opisywanie wielu cech budowli, proporcji, wielkości, kształtów okien, rzeźby, witraży i malarstwa, form ołtarzy, iluminacji
			– inicjał			– szkicowanie elementów architektonicznych	– precyzyjne szkicowanie elementów architektonicznych z zachowaniem formy i proporcji
			– sklepienie krzyżowo-żebrowe, łuk ostry			– stworzenia prostej kompozycji witrażowej, nawiązującej poprzez formę i temat do sztuki średniowiecznej	– opisywanie
			– ołtarz			– tworzenie prostego	

						<p>projektu rysunkowego drzwi nawiązującego do drzwi gnieźnieńskich, próba utrzymania kolorystyki projektu w wąskiej gamie kolorystycznej</p>	<p>zabytków sztuki średniowiecznej – znajomość sylwetki Wita Stwosza – tworzenie oryginalnej kompozycji witrażowej, nawiązującej poprzez formę i temat do sztuki średniowiecznej (witraż podwójny lub rozeta) – tworzenie w wąskiej gamie kolorystycznej oryginalnego projektu drzwi nawiązującego do drzwi gnieźnieńskich</p>
37. – 38.	<p>Niech żyje człowiek, niech żyje świat! / „Budowla nakryta kopułą” / „Współczesna scena rodzajowa – kompozycja zamknięta w trójkącie”</p>	<p>2.1 3.1 3.2</p>	<p>– architektura renesansowa – budowla – kopuła, arkada – harmonia, symetria, równowaga – sztuka renesansowa – malarstwo renesansowe – humanizm</p>	<p>– wkładka: <i>Niech żyje człowiek, niech żyje świat!</i> – wybrane reprodukcje dzieł sztuki renesansowej – reprodukcje obrazów Leonarda da Vinci, Rafaela, Pietera Bruegla – zdjęcia rzeźb Donatella, Michała Anioła</p>	<p>– pogadanka – prezentacja reprodukcji – praca z tekstem – rozmowa nauczająca – ćwiczenie plastyczne: kompozycja barwna pastelami suchymi – prezentacja prac uczniów (praca indywidualna)</p>	<p>– orientacyjne określanie przedziału czasowego renesansu – znajomość niektórych cech budowli, ich nawiązań do kultury starożytnej, wskazywanie niektórych cech związanych z harmonią i symetrią – określanie</p>	<p>– określanie dokładnego przedziału czasowego renesansu, znaczenia humanizmu, odrodzenia sztuki starożytnej dla kształtu dzieł – znajomość, opisywanie, wskazywanie różnorodnych cech budowli, elementów</p>

			<ul style="list-style-type: none"> – realizm – światłocień, perspektywa 		lub grupowa, zbiorowa)	wybranego tematu malarstwa, charakterystycznego dla epoki, omawianie niektórych cech renesansowego obrazu – znajomość wybranych dzieł Leonarda da Vinci i Michała Anioła, wskazywanie niektórych elementów w dziełach – luźne nawiązanie do budowli renesansowej w prostej pracy plastycznej lub stworzenie uproszczonej kompozycji sceny rodzajowej w trójkącie – posługiwanie się w pracy plastycznej techniką pastelii suchych	architektonicznych charakterystycznych dla architektury renesansowej (np. łuk, arkada, kopuła, centralny plan budowli) oraz ich znaczenia dla harmonii, proporcji i symetrii budowli – określanie kilku tematów malarstwa, opisywanie znanych dzieł – znajomość i opisywanie wybranych dzieł Leonarda da Vinci, Rafaela, Bruegla, Donatella, Michała Anioła – tworzenie oryginalnej kompozycji budowli nakrytej kopułą, nawiązującej do budowli renesansowych lub ciekawej i przemyślanej kompozycji sceny rodzajowej w trójkącie
--	--	--	--	--	---------------------------	---	---

								<p>– sprawne posługiwanie się techniką pastelii suchych, wykorzystywanie różnych możliwości tej techniki</p>
--	--	--	--	--	--	--	--	--